Seat No. : ______________

NM-120

November-2013

M.A. (Sem.-III)

503 : Sanskrit

(અવ્યય, કારક, વિશેષણ)

Time : 3 Hours] **[Max. Marks : 70**

૧. (અ) કાળવાચક અવ્યયોનો પ્રયોગ કરીને સાત વાક્યો સંસ્કૃતમાં લખો. ૭

અથવા

નીચેનાં વાક્યોમાં યોગ્ય અવ્યયનો પ્રયોગ કરીને વાક્યો પુનઃ લખો.

(१) रामः लक्ष्मणः दशरथस्य पुत्रौ स्तः ।
(२) अहं भोजनं कर्तुं शक्नोमि ?
(३) महाराज ! विलम्बः न करिष्यामि ।
(४) अनुत्सेकः विक्रमालंकारः ।
(५) बहु कष्टम् ।
(६) न पाण्डवा इति मन्ये ।
(७) माता मनुष्याणां दैवतानां च दैवतम् ।

(બ) સ્થળવાચક અવ્યયોના પ્રયોગવાળા સાત વાક્યો સંસ્કૃતમાં લખો. ૭

અથવા

નીચેનાં વાક્યોમાં યોગ્ય અવ્યયનો પ્રયોગ કરીને વાક્યો પુનઃ લખો.

(१) भीमसेनपुत्रोऽयं घटोत्कचः ।
(२) पुनः मेलिष्यामि ।
(३) गृहे उपविश्य करोति ?
(४) वषाकाले शीतलः वायुः वहति तु झञ्झावातः आयाति ।
(५) वषाकाले विद्युत् विद्योतते, प्रचण्डः शब्दः जायते ।
(६) विश्वप्रसिद्धं विश्वनाथमन्दिरम् अस्ति ।
(७) मध्याह्ने परशुरामः विश्रामं करोति स्म ।

૨. (અ) કર્મકારક (દ્વિતીયા વિભક્તિ)ના પ્રયોગવાળાં સાત વાક્યો સંસ્કૃતમાં લખો. ૭

અથવા

અધિકરણકારક (સપ્તમી વિભક્તિ)ના પ્રયોગવાળાં સાત વાક્યો સંસ્કૃતમાં લખો.

(બ) નીચેના ક્રિયાપદોના યોગમાં કયું કારક પ્રયોજાય છે તે સોદાહરણ લખો : (કોઈપણ **પાંચ**) ૭

(१) दा
(२) स्निह्
(३) परा + जि
(४) क्रुध्
(५) दिव्
(६) अधि + शीङ्
(७) उप + वस्

૩. (અ) ભેદમૂલક વિશેષણોની સોદાહરણ ચર્ચા કરો. **૧૦**

અથવા

અભેદમૂલક વિશેષણોની સોદાહરણ ચર્ચા કરો.

(બ) નીચેનામાંથી કોઈપણ **બે** વાક્યોમાં રહેલ વિશેષણ પદને સમજાવો. **૪**

(१) त्वम् एतस्मात् समुद्रात् रत्नानि प्राप्नोषि ।

(२) कृष्णः पीतम् अम्बरं दधाति ।

(३) गच्छन् रामः लक्ष्मणाय वार्तां कथयति ।

૪. (અ) અમરકોશના રચયિતા, સમય અને ગ્રંથનો ટૂંકમાં પરિચય આપો. **૭**

અથવા

અમરકોશના નાનાર્થ વર્ગ-અનેકાર્થવર્ગનો પરિચય આપો.

(બ) નીચેના શબ્દોના અમર-કોશ મુજબ અર્થો આપો. (કોઈપણ **સાત**) **૭**

(१) कलङ्क (२) विनायक (३) कौशिक (४) अलीक (५) धेनुका

(६) शिखा (७) द्विज (८) पटु (९) कीर्ति (१०) निदाध

૫. (અ) નીચેનાં વાક્યો સુધારો : (કોઈપણ **પાંચ**) **૭**

(१) पर्वतस्य नद्यः प्रभवन्ति ।

(२) अहं चौरेण बिभेमि ।

(३) गङ्गायाः तटं मन्दिरम् अस्ति ।

(४) कर्णः महाभारतं मुख्यपात्रम् अस्ति ।

(५) व्यासरचितं महाभारते अनेकानि पात्राणि सन्ति ।

(६) सिहः नखाः मृगं हन्ति ।

(७) सेवकः भारः वहति ।

(બ) નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો : **૭**

(१) हन्त ! _______ मण्डितः संसारः । (तर्हि, अलम्)

(२) भवान् शीघ्रं न गच्छति ________ यानं न लभ्यते । (च, चेत्)

(३) नदीनां प्रवाहाः सूक्ष्माः अल्पतोयाः _________ भवन्ति । (अन्यथा, च)

(४) ________ महाराजो विजयेन वर्धते । (ननु, दिष्ट्या)

(५) ________ बालः धावति । (एकः, एकम्)

(६) ________ बलरामः द्वारिकां गच्छति । (कृष्णाश्रितं, कृष्णाश्रितः)

(७) રંગવાચક શબ્દને _________ પ્રકારનું વિશેષણ કહેવાય. (અભેદમૂલક, ભેદમૂલક)

____